

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ แม่กลอง มาริน่า รีสอร์ท
๑๖ - ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗

โดย

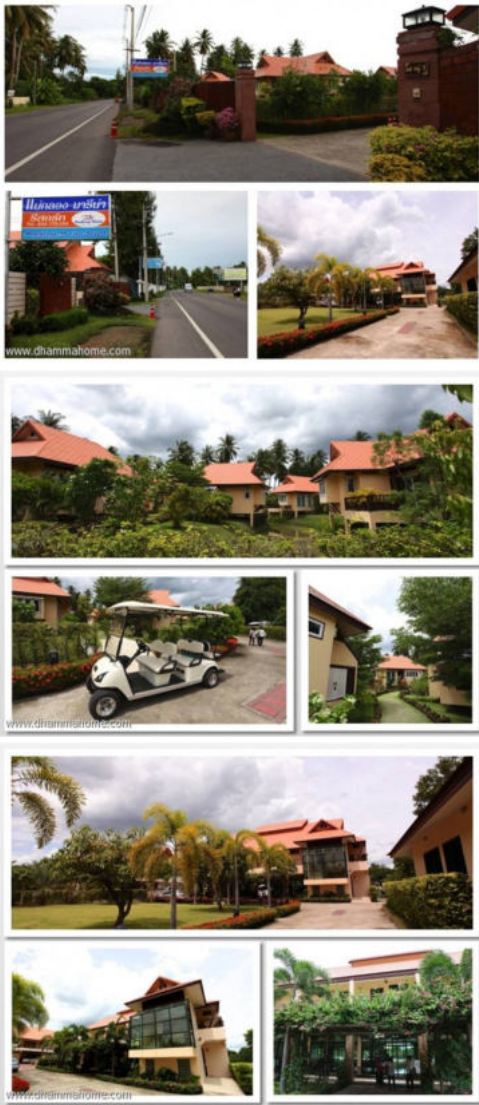
วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ แม่กลอง มาริน่า รีสอร์ท ๑๖ - ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น



วันที่ ๑๖ - ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานฯ มูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้รับเชิญจากคุณเผ่าทิพย์ มอนเทนดอน เพื่อไปพักผ่อนและสนทนาธรรม ที่แม่กลอง มาริน่า รีสอร์ท ตำบลคู้้งน้ำวน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี



ข้าพเจ้าเพิ่งทราบเมื่อได้ค้นหาที่อยู่
ในกูเกิล เพื่อนำมาลงบทความนี้ว่า รีสอร์ท
แห่งนี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
ราชบุรี ข้าพเจ้า "คิดเอาเอง" มาตลอดว่า
รีสอร์ทแห่งนี้อยู่ที่อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม เพราะตามแผนที่และทางที่
ขับรถไปนั้นเข้าทางตลาดน้ำอัมพวา และอยู่
ห่างจากตลาดน้ำอัมพวา เพียงไม่กี่กิโลเมตร
เท่านั้นเอง นี่เป็นตัวอย่างของการที่บุคคล
มัก "คิดเอาเอง" แม้ในเรื่องราวต่าง ๆ ใน
ชีวิตประจำวัน "คิดเอาเอง" จนเป็นอุปนิสัยที่
เคยชินและเหนียวแน่น เมื่อได้พบกับพระ
ธรรมคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธ
เจ้าที่มาจากการตรัสรู้ จากการประจักษ์แจ้ง
ความจริงที่มีอยู่จริง ๆ ในขณะนี้ ด้วยพระ
ปัญญาที่ได้ทรงบำเพ็ญพระบารมียาวนาน
ถึงสี่อสงไขยแสนกัปกว่าที่จะทรงตรัสรู้และ
มีพระมหากรุณาแสดง "คำจริง วาจาสิทธิ์จะ"

แก้สั่วโลก แต่ด้วยอุปนิสัยของบุคคลที่สะสม เหนียวแน่นมันคง ที่จะ "คิดเอง" เมื่อได้
ฟัง "คำ" ของพระองค์แล้ว แทนที่จะเพียง "ฟังและเข้าใจ" ในสิ่งที่ทรงแสดง บุคคลก็ชอบ
ที่จะ "คิดเอาเอง" ว่าพระธรรมที่ทรงแสดงจะเป็นอย่างไรเป็นอย่างไร โดยไม่เพียงฟัง
และพิจารณา ในสิ่งที่ทรงแสดงด้วยความเคารพ แยกกาย และไม่เฝิน และด้วยความ
เข้าใจที่มันคงว่า พระธรรม ไม่ง่ายที่จะเข้าใจ ต้องอาศัยความอดทน และความเพียรที่
จะฟังแล้ว ฟังอีก ฟังแล้ว ฟังอีก ฟัง ฟัง ฟัง และเข้าใจในสิ่งที่ได้ฟัง เมื่อไม่เข้าใจก็ฟังอีก
และฟังอีก ความเข้าใจที่ละเอียดที่ละน้อยจากการฟังและเข้าใจนี้ จะสะสมไปจนมีกำลัง
ขึ้น วันหนึ่งทุกท่านจะรู้ได้ด้วยตนเองถึงความสุขที่แท้จริง ที่บุคคลทั้งสากลจักรวาล

แสวงหา เมื่อได้มีความเข้าใจธรรมะขึ้น แม้เพียงเล็กน้อย นิดหน้อยก็ตาม และศรัทธาของบุคคลย่อมมั่นคงขึ้น มั่นคงขึ้น จากความเข้าใจขึ้นทีละน้อย ๆ นั้นเอง ทั้งรู้ว่า "นี่เป็นหนทางเดียว" ที่บุคคลจะโน้มไปสู่ความพลัดพรากจากกิเลสได้อย่างหมดสิ้นได้อย่างแท้จริง ไม่มีหนทางอื่น ไม่ใช่หนทางที่บุคคลจะ "คิดเอาเอง" ได้เลย

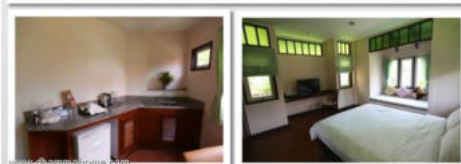
ข้าพเจ้าได้ทราบจากพี่เผ่าทิพย์ว่า คุณจักรพันธ์ลูกชายของเจ้าของรีสอร์ทแห่งนี้ เป็นเพื่อนร่วมคอนโดมิเนียมที่พี่เผ่าทิพย์พักอาศัยอยู่แถว ๆ ถนนเจริญนคร ที่กรุงเทพฯ ไม่ไกลจากมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และด้วยความที่รีสอร์ทแห่งนี้อยู่



ในทำเลที่ดีมาก เจียบสงบ ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ พี่เผ่าทิพย์จึงเลือกที่จะใช้ที่นี่ เป็นสถานที่สำหรับการเจริญทานกุศลอันสำคัญยิ่งในครั้งนี้

พี่เผ่าทิพย์ได้จองห้องพักทั้งหมดของรีสอร์ท ซึ่งที่พักภายในรีสอร์ทแบ่งเป็นส่วนที่เป็นวิลล่าจำนวน ๘ หลัง และส่วนที่เป็นอาคารริมน้ำซึ่งมีห้องพักวิวแม่น้ำเพียง ๕ ห้องเท่านั้น จึงรับผู้เข้าพักได้จำนวนจำกัด ทำให้รีสอร์ทแห่งนี้มีความเป็นส่วนตัวมาก ๆ มีความสะดวกสบายต่าง ๆ ครบครัน มีห้องอาหารที่โปร่งโล่ง มองเห็นวิวแม่น้ำกว้างไกล

ชัดเจน ให้บรรยากาศที่สดชื่นมาก ๆ มีเรือนำเที่ยวและเรือเร็วไว้ให้บริการนำเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งกลางวันและกลางคืน การให้บริการก็เรียบร้อยดีมาก สถานที่และห้อง



พักสะอาดได้มาตรฐาน ที่สำคัญคุณจักรพันธ์ ลูกชายของท่านเจ้าของรีสอร์ท อยู่คอยดูแลการให้บริการต่าง ๆ ด้วยตัวท่านเองตลอดทั้งสองวันเลยครับ ทั้งท่านยังได้ร่วมฟังและร่วมสนทนาธรรมด้วย ท่านเป็นคนที่มีความศรัทธาศรัทธาแน่นแฟ้น สุขภาพและเป็นกันเองมากครับ ที่สำคัญการเข้าพักของคณะของท่านอาจารย์ในครั้งนี้ เป็นเหมือนแขกคนพิเศษซึ่งท่านเจ้าของรีสอร์ท ได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่ห้องโถงส่วนตัว ริมแม่น้ำหน้าบ้านของท่านเป็นที่สนทนาธรรมตลอดทั้งสองวัน เป็นความกรุณาอย่างยิ่ง กราบอนุโมทนาในกุศลจิตของท่าน มา ณ ที่นี้ ด้วยครับ

เมื่อข้าพเจ้าเดินทางไปถึง ก็เป็นเวลาราว ๆ เที่ยงพอดี ตามที่พี่เผ่าทิพย์ได้แจ้งไว้ให้ทุกคนรับประทานอาหารกลางวันพร้อม ๆ กัน ก่อนการสนทนาธรรมในตอนบ่าย และทราบจากพี่เผ่าทิพย์ว่า ท่านอาจารย์กำลังไปดูสถานที่ที่จะใช้สนทนาธรรม ข้าพเจ้าเดินตามไป ก็ได้เห็นท่านอาจารย์สนทนาอยู่กับพี่ปริญญา และพี่เบญฯ พร้อมสหายธรรมท่านอื่น ๆ ทราบภายหลังว่า มีเพื่อนของพี่สุกัญญาด้วยอีกสองท่าน (ที่แรกข้าพเจ้าคิดว่า ท่านทั้งสองเป็นเจ้าของรีสอร์ทเสียอีกครับ "คิดเอง" อีกแล้ว)





ได้เวลารับประทานอาหารกลางวันแล้ว
 อย่างที่พี่แดง (พลอากาศตรีหญิง กาญจนา
 เชื้อทอง) เล่าไว้ใน บันทึกในธรรม...ที่แม่กลอง
 ว่า มีหลายท่านได้นำของรับประทานมาร่วม
 เจริญกุศลในครั้งนี้ เช่น พี่เจี๊ยะ (รัชนิวรรณ
 บุญชู) นำน้ำมะพร้าวอ่อนของสมุทรสงคราม
 มาจำนวนมาก รสชาติหอมหวาน คลายร้อน
 สดชื่นดีมาก ๆ ครับ มีปลาหมึกพร้อมน้ำจิ้ม
 ด้วย รับประทานหลังสนทนาธรรมเสร็จใน
 ตอนเย็น พร้อมน้ำมะพร้าว สวรรค์แม่กลอง
 จริง ๆ ไม่มีใครเกรงกลัวคอเลสเทอรอลกันเลย
 ทั้งหยิบทั้งหยิบไว้ไปทานต่อที่ห้องอีกด้วย
 ท่านอื่นก็มีคุณพิมพา (เจ้าเก่า) จากท่ายาง
 คราวนี้นำข้าวฟ่างเปียก (เรียกถูกไหมนี่?) มา
 ทุกท่านคงรู้ชะตากรรมดินะครับ หมดเกลี้ยง
 หม้อใหญ่ ภายในเวลารวดเร็ว ยิ่งกว่ากามนิต
 หนุ่ม และนอกจากคุณยุพินที่นำทองม้วน
 อินเตอร์มา ก็ยังมีคุณพีชจรรยาที่ทำขนมน่ารัก
 มาก เป็นรูปนกปากแดง ๆ มาให้รับประทาน
 และอีกอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากที่จะบันทึกไว้
 คือ ความศรัทธาและความสามารถของพีชจรรยา
 กล่าวคือเมื่อหลายเดือนก่อนที่มีการจัดดอกไม้
 บูชาพระรัตนตรัยที่มูลนิธิฯ เนื่องในวันคล้าย
 วันเกิดของคุณย่าสงวน พี่จิมและลูก ๆ ได้จัด

ทำดอกไม้เป็นรูปนกยูง สวยงามมาก ๆ พี่จรรยาขอให้ข้าพเจ้าอัดรูป ที่มีภาพท่านอาจารย์
 นั่งอยู่ด้วย พี่จรรยาบอกว่าจะนำไปไว้ที่หวนอน มาวันนี้พี่จรรยาใส่เสื้อที่ถักเอง ด้านหลังเป็น



รูปนกยูงแสนสวย นี่เป็นตัวอย่างของ
ความสามารถพิเศษของศิษย์ของท่าน
อาจารย์ซึ่งมีหลากหลายจริง ๆ

และที่ลืมกล่าวเสียมิได้ คือ พี่
หมอทวีป และคุณพรทิพย์ ถูกจิตร ที่นำ
เมี่ยงคำที่อร่อยที่สุดในโลก ที่ท่านทำเอง
มาให้ทุก ๆ ท่านได้รับประทานแบบไม่
อั้น สนุกสนานมากครับ เพียงที่พี่หมอ
นำมาวางบนโต๊ะ หลังสนทนาธรรมเสร็จ
ระหว่างรอทางรีสอร์ทเตรียมอาหารเย็น
(พี่หมอนำมามากจริง ๆ ครับ) ทุก ๆ
ท่าน ที่รู้จักตีศัพท์ความอร่อย ต่างมาขึ้น
รุมล้อม วนเวียนไม่ห่างเลย เมี่ยงคำเป็น
ของที่เมื่อเริ่มคำแรกแล้ว คำต่อ ๆ ไป
หยุดได้ยากครับ จนข้าพเจ้ากลัวติด
ตลกว่า คราวหน้าทางรีสอร์ทคงติดป้าย
ห้ามพี่หมอนำเมี่ยงคำเข้ามา เพราะทุก
ท่านรับประทานเมี่ยงคำของพี่หมอ จน
แทบไม่เหลือที่ว่างในท้อง สำหรับอาหาร
มือเย็นเลยทีเดียวนี่คือเรื่องจริงนะครับ
ไม่ได้โม้ และที่ท่านเห็นในภาพที่พี่หมอ
นำถาดเมี่ยงคำมาด้วย จำนวนของ
เครื่องต่าง ๆ ไม่ได้มีแค่นี้ พี่หมอแยกใส่
ถุงแต่ละอย่าง ๆ มาหลายถุงมาก และ
ค่อย ๆ ทายอดเทออกมา ด้วยความ
ละเอียดของพี่หมอว่า หากเทออกมา

คราวละมาก ๆ ถั่วและมะพร้าวจะไม่กรอบรวมถึงกลิ่นของเครื่องต่าง ๆ ก็จะไม่หอมหวาน
จนรับประทาน หากทิ้งไว้นาน ๆ ผู้ศึกษารมย์ย่อมเป็นผู้ที่มีความละเอียดจริง ๆ ครับ



อันที่จริง มานึก ๆ ดูแล้ว ข้าพเจ้าว่า
น่าจะเปลี่ยนจากชื่อ "เมี่ยงคำ" เป็น "เมี่ยงแก้ม
ตุ่ย" มากกว่านะครับ เพราะทุกคนที่รับประทาน
แก้มจะตุ่ยออกมาจนเห็นได้ชัด ^^

ทั้งนี้ยังมีท่านอื่น ๆ อีก เช่นคุณแอ้ว
(นภา) ที่นำเห็ดหอมผัดหน้าเลียบแสนอร่อยมา

ที่สุภาพรณนำมะนาวโชดาเปรี้ยวซ่าส์ใจ มาให้ท่านอาจารย์รับประทาน รวมทั้งท่าน
ที่ต้นไปตลาดแต่เช้า นำน้ำเต้าหู้ ปาท่องโก๋ และขนมครก มาให้รับประทาน เป็นความ
อบอุ่น ชื่นบาน ที่ยากจะหาที่ใดเสมอเหมือนได้ เฉพาะผู้ที่ได้กระทำบุญไว้แต่ปางก่อน
เท่านั้น หาไม่แล้ว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมมีไม่ได้เลย

ขอบพระคุณและขออนุโมทนาท่านเจ้าภาพ คือ พี่เผ่าทิพย์ มอนเทนดอน เป็น
อย่างยิ่งครับ ที่ได้จัดให้สหยาธรรมทุก ๆ ท่าน ได้มีโอกาสอันแสนวิเศษอย่างยิ่งนี้ เป็น
ณ กาลครั้งหนึ่ง ในสังสารวัฏที่มีค่าจริง ๆ ครับ



อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความบางตอนของ
การสนทนาในตอนเช้าของวันที่สอง ซึ่งเริ่มจากการที่
อาจารย์คำปัน อักษรวิสัย ได้สนทนาสอบถามกับพี่
เบญจมาศ ถึงเรื่องที่ได้สนทนากันเมื่อวานตอนบ่าย ว่ามี
ความเข้าใจหรือมีสิ่งใดที่อยากจะสนทนายวันนี้ซึ่งก็ขอ
เรียนให้ทุก ๆ ท่านได้ทราบถึงความเมตตาอันยิ่งของท่าน
อาจารย์ที่มีต่อพี่เบญฯ ในระยะนี้ ที่จะสนทนากับพี่เบญ
แพบจะคนเดียวตลอดภาคบ่ายเมื่อวาน และในเช้าวันนี้
ท่านก็ได้สนทนากับพี่เบญฯ อีก เมื่อใกล้เริ่มการสนทนา

ในเช้าของวันที่สอง ข้าพเจ้าเห็นพี่เบญฯ นั่งลงกับพื้น แล้วพนมมือไหว้ท่านอาจารย์อยู่
นานมาก



จากนั้นเห็นพี่เบญฯ ก้มลงกราบที่เท้าท่านอาจารย์ เป็นภาพแห่งความปิติอย่างยิ่ง ที่ได้เห็นภาพที่น่าประทับใจนี้ ทั้งข้าพเจ้าได้เห็นดวงตาของพี่ปริญญาที่แดงก่ำ มีน้ำตาที่เอ่อล้น เปี่ยมไปด้วยความปิติ ขออภัยที่จะกล่าวว่า แอบเห็นพี่ปริญญาหยิบผ้าเช็ดหน้ามาซับน้ำตาแห่งความปิตินั้น ที่เอ่อล้นออกมาด้วยความปิติ ในความรู้สึกระลึกในพระคุณของท่านผู้มีเมตตาอันยิ่ง ของท่านผู้มีนามว่า ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์



ข้าพเจ้ารับรู้ได้ถึงคำว่า เป็นผู้ที่มีศีลเสมอกัน อันบุคคลที่ได้พบกับพระธรรมคำสอนในชาตินี้ย่อมปรารถนาถึง จะมีสิ่งใดที่น่าจะยินดีไปกว่า การที่กัลยาณมิตรได้อยู่ร่วมกันด้วยดี ด้วยความเป็นมิตร เป็นเพื่อนที่แท้จริงในสังสารวัฏอันยาวนาน เมตตา กัน เกื้อกูลกัน ด้วยสิ่งที่มีค่าที่สุด ด้วยสิ่งอันเลิศที่สุด อันไม่มีสิ่งใดจะเทียบค่าได้นอกจากการได้เข้าใจความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ที่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาแสดงไว้

อนึ่ง แม้ว่าจะมีช่วงที่ข้าพเจ้าเห็นว่าดีมาก ๆ ในตอนอื่น ๆ ด้วยก็ตาม เช่น ตอนที่ พี่หมอทวีปกราบเรียนถามท่านอาจารย์เรื่อง จิตก่อนจิตจิต ที่จะเป็นปัจจัยให้ปฏิสนธิจิต เกิด เรื่อง ภาวนา ๔ อย่างคือ สัมผัสสมาธิภาวนา ๑ นිරันตรภาวนา ๑ จิรกาลภาวนา ๑ และสักกัจจภาวนา ๑ ซึ่งท่านอาจารย์กล่าวโดยละเอียด ไพเราะอย่างยิ่ง รวมถึงเรื่อง มงคล บางตอนที่มีความไพเราะ ชาบซึ่งใจข้าพเจ้ามาก อยากจะถอดความลงให้ท่านได้อ่าน แต่พบว่า แค่ว่าที่นำลงนี้ ก็ยาวมาก ๆ แล้วนะครับ ท่านที่สนใจ เข้าใจว่าทาง มูลนิธิฯ จะมีวิธีโอทีที่ได้ง่ายทำไว้โดยละเอียดจำหน่ายที่มูลนิธิฯ ครับ รวมถึงเรื่องของ นิพพาน ที่คุณจักรพันธ์ลูกชายของท่านเจ้าของรีสอร์ทกราบเรียนถาม แต่ข้าพเจ้าเห็นว่า ข้อความที่ท่านอาจารย์สนทนากับพี่เบญจ ในเรื่องที่เป็นการ "เริ่มต้น" จะเป็นประโยชน์ โดยต่อเนื่องจากตอนที่แล้ว ที่บ้านของคุณแอ้ว (นภา จันทรางศุ) จึงขออนุญาตคัดเพียง ตอนดังกล่าว มานำเสนอให้ทุก ๆ ท่านได้พิจารณา เพราะเหตุว่า แม้สำหรับผู้ที่เคยฟังมานานแล้วก็ตาม การได้ฟังพระธรรมในทุก ๆ ครั้ง ก็เหมือนเป็นการเริ่มต้นใหม่ทุกครั้ง ด้วยเช่นกัน



อนึ่ง สำหรับท่านผู้ใหม่ที่คิดถึงคำว่า วิปัสสนา หรือคำว่า สติปัฏฐาน หรือแม้คำว่า สติ เมื่อค่อย ๆ ฟัง ค่อย ๆ เข้าใจขึ้นในทุกคำที่ท่านอาจารย์ได้สนทนาแล้วบ่อย ๆ เนื่องจาก ท่านจะทราบได้ด้วยตนเอง ถึงความที่ จะคลายออกจากความสงสัยใน "คำต่างๆ" ดังกล่าว และจะทราบได้ด้วยตนเองว่า "ทุกคำ" ที่ท่านอาจารย์กล่าว ไม่มีคำไหนเลย ที่ จะออกไปจาก "หนทางอันเอก" ซึ่งเป็นหนทางเดียว (คือ สติปัฏฐาน) ที่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงไว้ดีแล้วนั้น ไม่มีหนทางอื่น ย้ำว่า "ไม่มีหนทางอื่น" ครับ



พีเบญฯ :

กราบท่านอาจารย์คะ จากที่เมื่อวานนี้ ได้ฟังอาจารย์อธิบายเรื่อง ให้รู้จักกรรมเสียก่อนว่า กรรม คืออะไร? ซึ่งเมื่อก่อนยังไม่เข้าใจ ได้แต่พูดว่า กรรม แต่ยังไม่เข้าใจว่าหมายความว่าอะไร คิดว่าได้เข้าใจในระดับหนึ่งแล้ว แล้วก็ได้เรียนรู้ เมื่อวานนี้อาจารย์ได้เมตตาอธิบายเกี่ยวกับ จิต เจตสิก ซึ่งมีความไม่เข้าใจ อาจารย์ได้อธิบายพอเข้าใจ ใช้คำว่า "พอเข้าใจ" นะคะ



เมื่อคืนนี้ ก่อนเข้านอน ก็เลยออกมานั่งที่นอกชาน (ระเบียง) จะทดสอบที่ได้ฟังอาจารย์อธิบายมา ว่าเราได้เข้าใจมากน้อยแค่ไหน? ก็นั่งที่นอกชาน แล้วก็มองไปที่แม่น้ำ มีแสงไฟพุ่งตรงข้าม มีผักตบชวาลอยอยู่ อาจารย์บอกว่า จิต หรือ ธาตุรู้ คือ ตัวเดียวกัน จิต แต่ละขณะ จะเกิดพร้อมกันไม่ได้ "เห็น" ก็คือ "จิตเห็น" "ได้ยิน" ก็คือ "จิตได้ยิน" ที่นี้ จะลองทดสอบ ก็มองลงไปแม่น้ำ เห็นแสงไฟพุ่งตรงข้าม มีเงาอยู่ในน้ำ เผลอหูหึ่งข้าง ๆ มีเสียงแอร์ด้วย กำลังจะทดสอบว่าจริงหรือ ที่จิตเกิดแค่ครั้งเดียว คือ

รู้อย่างเดียว จะรู้พร้อมกัน เกิดสองดวงพร้อมกัน ไม่ได้ เอ
...หนูเรา ก็ได้ยินเสียงแอร์ ตาก็มองอยู่ ได้ยินด้วย ขอโทษ
นะคะ จะทำอยู่อย่างนี้นานเลยคะ



เห็นไหม? เห็น ได้ยินไหม? ได้ยิน แล้วมันพร้อมกันไหม?
เอ...ยังไม่ได้อีก เห็นไหม? ถามอีก เห็นไหม? เห็น ได้ยิน
ไหม? ได้ยินเสียงแอร์ เห็นไหม? ไฟ เห็น มันเกิดพร้อมกัน
หรือ? ไม่ได้อีก...เอ...อย่างไร? แสดงว่า เลยสรุปเอาไว้ว่า
จากจิตอันนี้เกิดแล้วดับ แล้วดวงใหม่เกิด มันเร็วถึงขนาด
เราไม่สามารถจับเขาได้ และดับจากที่เราเห็นมาได้ยิน
มันติดกันแนบแน่น เราไม่สามารถจับ ช่วงที่มันเปลี่ยน
จากเห็นมาได้ยินได้เลย ช่วงจิตเก่าดับ จิตใหม่เกิด
เพราะฉะนั้น ทำไมที่อาจารย์อธิบายเมื่อก่อนว่า อภิธรรม
เป็นความลึกซึ้ง ยากต่อการที่จะเข้าใจ นอกจากเป็นผู้ที่มี
ปัญญาเท่านั้น ซึ่งเมื่อก่อนยังไม่เคยได้นึกถึงตรงนี้เลยเรา
ไปคิดเรื่องอะไรที่มันมากมาย แต่แค่เรื่อง เห็นกับได้ยิน
เรายังไปถึงไหนไม่ได้เลย มันเร็วถึงขนาดเราจับมันไม่ได้

ว่าเห็น ก็เห็นอยู่เดี๋ยวนี ก็เห็นอยู่ แสงไฟอยู่ในน้ำ แอร์ก็ได้
ยีน แต่มันเป็นจิตคนละดวง ก็คือ อันนี้ ที่เอาไปทดสอบ
เมื่อคืน แล้วก็คำถาม ขอความเมตตาอาจารย์ช่วย
อธิบาย เรื่อง "สติ" คือ เท่าที่ได้ยินมาก็คือ รู้ตัวทั่วพร้อม มี
สติ ก็เลยไปเข้าใจว่า สติ กับ จิต คือ เรารู้กระทบนั้น
กระทบนี้ มันเป็นจิต หรือ เป็นสติ สติ คือ ตัวไหน? กราบ
เรียนถามอาจารย์ค่ะ



ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เพราะว่า คุณเบญฯ ฟังแล้ว "คิดต่อ" ยาว...ด้วยตัวเอง
...แล้วก็ยังคิดถึงคำว่า "สติ" ด้วย แล้วก็ไปรวมกับการที่
ขณะนี้มีการ "รู้แจ้ง" เพราะฉะนั้น เป็นสติหรือเปล่า หรือ
สติอยู่ที่ไหน? สติคืออะไร? ใช่ไหม? อันนี้ เป็นการ "ข้าม
ขั้น" เพราะว่าจริง ๆ แล้ว แม้แต่คำที่เราได้ยิน แล้วก็เข้าใจ
ว่า สิ่งที่มีจริง มีจริงแน่นอน ถ้าเราไม่ใช้คำว่า "สิ่งที่มีจริง"

เราใช้คำว่า "ธรรมะ" ก็ได้ ใช่ไหม? แม้ว่า เราจะพูดว่า
ขณะนี้ มีสิ่งที่มีจริง เป็นธรรมะ เราก็ยังไม่รู้จัก "ตัวจริง"
ของธรรมะ เพราะว่า ธรรมะ เกิดแล้วดับ เร็วมาก ใช่ไหม?
เพราะฉะนั้น อันไหนล่ะ ที่ว่าเรารู้จริง? เราเพียงแค่ฟัง
"เรื่องเห็น" ฟัง "เรื่องได้ยิน" ฟัง "เรื่องผัสสะ" ฟัง "เรื่อง
แม่น้ำ" แต่ว่า ยังไม่ได้มี "ความเข้าใจ" ตามลำดับ
เพราะฉะนั้น เวลาที่เราพยายามที่จะไปจับไม่มีทางสำเร็จ
ไปจับสักร้อยปี แสนปี ก็โกฏฏ์ ก็ขณะ ก็ชาติ ก็ตามแต่
ไม่สำเร็จ เพราะเหตุว่า "ต้องเป็นความเข้าใจ"



...เพราะฉะนั้น ขณะนี้ คำพูดที่ว่า "เห็น กับ ได้ยิน" แยก
ไม่ออก ติดกันแน่น เนียนมาก แม้แต่จิตเห็น ดับไปแล้ว
เมื่อคืนนี้ กับจิตเห็นขณะนี้ ก็ไม่ใช่จิตขณะเดียวกัน คนละ
ขณะ แต่ว่า ทำหน้าที่ "เห็น" เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ไม่มี
ทางเลย ที่ "ตัวตน" หรือ "เรา" จะไปจับ แต่ความเข้าใจถูก
ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น จนกว่า จะสามารถรู้ความจริง เป็นพระ
อริยบุคคล...



...จากความเป็นปุถุชน ซึ่งไม่รู้อะไรเลย เพิ่งจะมีโอกาส
ได้ยิน ได้ฟัง ได้เข้าใจ แต่ก็ยัง "สลับ" มาก แม้แต่ว่า
ขณะนี้ ทุกสิ่งที่มีจริง มีจริง ๆ ก็ยังหาไม่ได้ ว่าอะไรหรือ?
เดี๋ยวนี้ ไต้อะหรือ? กระเป๋าทะหรือ? คนหรือ? หรืออะไร? ไช้
ไหม? เพราะฉะนั้น ไม่มีทางที่จะรู้ เพราะยังไม่ละ ความ
ไม่รู้ ความไม่รู้ ยังหนาแน่นมาก ความรู้แค่นี้ ถ้าใคร
สามารถรู้อย่างนั้นได้ ก็ใกล้ที่จะถึงความเป็นพระ
อรหันต์บุคคล พระธรรมคำสอน ก็จะไม่ลึกลับเลย ถ้าเป็น
อย่างนั้น แต่ลึกลับ คือ ทั้ง ๆ ที่ สิ่งนี้ กำลังเผชิญหน้า แต่ก็
ไม่ได้เข้าใจ ตามความจริง ว่า "ลักษณะ" แท้ ๆ ของสิ่งที่มี
แต่ละอย่าง ต่างกัน เพราะว่า สภาพธรรมะ ที่ทำให้สิ่งนั้น
เกิด ไม่เหมือนกัน...



...อย่าง "เห็น" ต้องมี "รูปพิเศษ" ที่ตัว ไม่ใช่ที่อื่นใช่ไหม? ที่ตัวทุกคน มี "รูปพิเศษ" ที่สามารถ "กระทบ" กับ "สิ่งที่กำลังปรากฏ" ถ้าไม่มี "รูป" นี้ โตะไม่มีตา (จักขุปสาท) ไม่มีรูปนี้ ยังไง ๆ ก็ไม่มีอะไรจะไปกระทบกับสิ่งที่ปรากฏ นี่คือ ปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้ "จิต-ธาตุรู้" เกิดขึ้น "เห็น" เพราะการ "กระทบกัน" ถ้าคนไหน ตาบอด คนอื่นเขา ตาดี สิ่งที่กำลังปรากฏทางตา กระทบตาเขา เพราะตาเกิดขึ้น เพราะกรรมเป็นปัจจัย ตา ก็เกิดดับ สิ่งที่กระทบ ก็เกิดดับ แสงสั้น แต่ก็ยังเป็นปัจจัย ให้จิต เกิดขึ้น "เห็น" ได้ แล้วก็ดับไป นี่คือ ความลึกซึ้ง...



...เพราะฉะนั้น ใครก็ตาม ที่ฟังธรรมะผิวเผิน แล้วก็พยายาม ด้วยความเป็นตัวตน ที่จะเข้าใจ หรือว่า ที่จะจับการเกิดดับ ซึ่งไม่มีทางที่จะเป็นไปได้เลย เพราะเดี๋ยวนี้!!! เกิดดับ เร็วอย่างนั้น!!! แต่ต้องอาศัย ความเข้าใจ ที่ละเอียด ที่ละน้อย ด้วยความมั่นคงว่า "เห็น" ต้องไม่ใช่ ขณะที่ได้ยิน" แน่แน่นอนขณะ "เห็น" ต้องอาศัยตา อาศัยสิ่งที่กระทบตาได้ แล้วก็ อาศัยกรรม ที่ได้ทำแล้วด้วย ถ้าหมดกรรม

เป็นพระอรหันต์ ปรินิพพาน ไม่ต้องเห็นอีกเลย ไม่ต้องมี
ตา หู ไม่ต้องมีรูปอะไรทั้งสิ้น แต่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่อยู่
ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร...



...เมื่อวานนี้ ก็หมดไปแล้ว บังคับไม่ไห้หมดไป เป็นเมื่อ
วานนี้ ไม่ได้ วันนี้ ก็ไม่ใช่เมื่อวานนี้ แต่ก็มีปัจจัย ที่จะทำ
ให้เกิด พรุ่งนี้ ก็มาอีกแล้ว ต่อไปเป็นวัน เป็นเดือน เป็นปี
ไม่สิ้นสุด เพราะยังมีปัจจัย ที่ทำให้สภาพธรรมะ เกิดแล้ว
ก็ดับ เกิดแล้วก็ดับ ไปเรื่อย ๆ ด้วยความไม่รู้ เพราะฉะนั้น
เราก็ต้อง ค่อย ๆ เข้าใจว่า คำว่า ธรรมะ คือ สิ่งที่มีจริง ก็
กำลังมี แล้วก็ ความไม่ใช่ตัวตน ก็คือว่า สิ่งนี้เกิด โดยเหตุ
โดยปัจจัย ใครก็ไปทำให้เกิดไม่ได้ ถ้าไม่มีตา "เห็น" ก็เกิด
ไม่ได้ ไม่มีโสตปสาท "ได้ยิน" ก็เกิดไม่ได้ พระอรหันต์
สัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ทรงบันดาลให้สิ่งใดเกิด แต่ทรง
แสดงความจริงของทุกสิ่งที่เกิด ละเอียดยิบว่า "สิ่งนั้น"
เกิดขึ้นเพราะอะไร? เพราะฉะนั้น การที่สิ่งนั้น จะไม่มี
ต่อไป ไม่เกิดอีกต่อไป ก็ต้อง "ดับเหตุ" แต่ "เหตุ" เกิด
เพราะ "ความไม่รู้" ทั้งนั้นเลย...



...เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะ กว่าจะมีความเข้าใจขึ้น "ก็ไม่ใช่เรา" "ไปคิดเอง" การไปคิดเอง เสียเวลา แต่อย่างที่คุณเบญฯ คิดถึงแม่น้ำ ไม่เสียเวลา เพราะเหตุว่า กำลังสนใจข้อความที่ได้ยิน และอยากเข้าใจจริง ๆ ว่าเป็นไปได้หรือไม่? เพราะฉะนั้น ก็ไม่ใช่เราเป็นตัวตน พยายามจะไปแยก แต่ "เริ่ม" พิจารณา "เห็น" ว่า ขณะที่ เห็น ต้องไม่มีได้ยิน ขณะที่เสียงปรากฏ เฉพาะจิต ที่กำลังรู้เสียง ไม่มีสิ่งที่ปรากฏทางตา ไม่มีกลิ่น ไม่มีอะไรเลย เพราะเหตุว่าธาตุรู้ เกิดขึ้น เพื่อรู้ สิ่งที่กระทบ ปรากฏ แล้วดับ...



...ขณะนี้ เป็นอย่างนี้!!! อีกลาน กว่าเราสามารถที่จะรู้
ความจริงได้ ด้วยปัญญา ที่ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ถ้าเราฟังเพียง
ครั้งเดียว แล้วก็ไม่ฟังต่อไป ไม่มีทาง ก็เพียงแต่ได้ยิน ได้
ฟังมา แล้วก็ขาดปัจจัย ที่จะทำให้ สามารถเกิด
"สติสัมปชัญญะ" ที่คุณเบญฯ ถาม เพราะฉะนั้น ได้ยินแต่
ชื่อ แล้วบางคนก็ฝันเลย อยากจะให้ "สติ" มีมาก ๆ ใช
ไหม? แต่ไม่รู้ว่ "สติ" คือ อะไร? เหมือนอย่างนี้ ไปที่ไหน
มายังไงก็ตามแต่ ได้ยินคำว่า "สติ" บอกให้ "ทำสติ" บอก
ให้ "ใช้สติ" มันก็เป็นไปไม่ได้ เพราะเหตุว่ สติไม่เกิด
เพราะไม่มีปัจจัย จะทำอย่างไรให้สติเกิด? ใครก็ "ทำ"
ไม่ได้!!! คนตาบอด ทำอย่างไรให้เห็นได้ ก็ไม่มีทาง!!!!...



...คนที่ไม่มี ความเข้าใจ ไปให้สติเกิด ที่จะรู้ความจริง ก็
เป็นไปไม่ได้!!! เพราะฉะนั้น พระธรรม ทุกคำ เป็นสิ่งที่มี
จริง และทรงแสดงเหตุของแต่ละอย่าง ที่ทำให้สิ่งต่าง ๆ
ขณะนี้ ปราภฏ เป็นอย่างนี้ ต้องมีทั้ง "จิตเห็น" มีทั้งสภาพ
"เจตสิก ที่ จำ" ต้องมีทั้ง "คตินึก" ถึงรูปร่างสัณฐาน แล้วก็
ยังรู้อีกสารพัดอย่าง ที่ชีวิต ดำเนินไปแต่ละขณะนี้ เพราะ
"หนึ่งขณะจิต" เกิดขึ้น แล้วก็ดับไป แล้วก็ "สืบต่อ" แต่ว่า
เก็บทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เป็นกุศลและอกุศล ด้วยความจำ ไม่
ว่า จะเป็นในเรื่องการปลูกต้นไม้ ในการทำอาหาร ในการ
เย็บผ้า ในการเขียนหนังสือ หรือ อะไรทั้งหมด ถ้าไม่มี
สภาพเจตสิกที่ "จำ" จิตนี้ ทำอะไรไม่ได้ ใช่ไหม? นอกจาก
เห็น แล้วจิตก็เกิด (อย่างเดียว) ไม่ได้ ตามความเป็นจริง
ต้องมีสภาพของเจตสิก อย่างน้อยที่สุด ๗ ประเภท เกิด
ร่วมด้วย...



...เพราะฉะนั้น "ฟัง" นะคะ "สาวก" คือ "ผู้ฟัง" ไม่ใช่ฟังด้วยความไม่เข้าใจ ไม่ใช่ฟัง ด้วยขาดศรัทธา แต่ "ฟัง" เพราะรู้ว่า สิ่งที่เราจะฟัง ในขณะนี้ มีผู้รู้แจ้ง แล้วก็ ดับความไม่รู้ ซึ่งเป็นมูลเหตุให้เกิดกิเลสทุกชนิด โลภะ ความติดข้อง เกิดขึ้น ในสิ่งที่กำลังปรากฏ เพราะไม่รู้ว่า แท้ที่จริง เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ แค่ "คำเดียว" ใช้เวลานานไหม? เราได้ยินกันมาเป็นเดือน แล้วก็หลายเดือนด้วย "สิ่งที่เพียงปรากฏให้เห็นได้" "เสียง" ปรากฏให้ "เห็น" หรือเปล่า?...

คุณเบญญา :

ไม่ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

แต่มี แต่ไม่ได้ปรากฏให้ "เห็น" "กลิ่น" ละคะ? ปรากฏให้ "เห็น" ได้ไหม?

คุณเบญญา :

ไม่ได้

ท่านอาจารย์ : รส ?
คุณเบญฯ : ไม่ได้
ท่านอาจารย์ : คิด?
คุณเบญฯ : "คิด" ปรากฏให้เห็นได้ไหม? ไม่ได้
ท่านอาจารย์ : จำ?
คุณเบญฯ : ไม่ได้
ท่านอาจารย์ : ชอบ?
คุณเบญฯ : ไม่ได้
ท่านอาจารย์ : ไม่ชอบ?
คุณเบญฯ : ไม่ได้ค่ะ





ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ด้วยความเข้าใจนี้ จึงรู้ว่าในบรรดาธรรมะทั้งหมด ไม่ว่าในอดีต ปัจจุบัน อนาคต นานแสนนานมาแล้ว ไม่ว่าพรหมโลก เทวโลก หรือโลกไหน ๆ สิ่งที่เป็นสิ่งที่มีจริง ที่ปรากฏให้เห็นได้ มีสิ่งเดียว คือ สิ่งที่กำลังปรากฏ นี่แหละ "เป็นหนึ่ง" เท่านั้น "อย่างอื่น" ไม่สามารถจะปรากฏให้เห็นได้เลย นี่คือ "ธรรมะ" เป็นความจริง ถึงที่สุด ปรมาตถธรรม เป็นอภิธรรมด้วย



...เพราะฉะนั้น เราต้องตรงต่อการที่เราเคยเข้าใจแต่ละคำ ด้วยความไม่ลืม แล้วยังไตร่ตรอง แล้วเข้าใจเพิ่มขึ้นอีก เช่น เพียงคำว่า "เพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" ได้ยินเป็นภาษาไทย รู้ว่า หมายความว่าอะไร แต่ ธาตุที่มี ที่เกิดขึ้น จึงกระทบตา แล้วจิตเห็นเกิด จึงปรากฏ สิ่งที่กำลังปรากฏให้เห็นได้ นี่คือ "โลก" ในพระธรรมวินัย ในคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะว่า ถ้าไม่มีอะไรเลยทั้งสิ้น โลกก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี แต่เมื่อมี มีสิ่งที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย แต่ไม่ใช่สภาพรู้ ไม่ได้odr้อน แข็งก็แข็งไป เย็นก็เย็นไป แต่ว่า ใครจะห้าม ไม่ให้เกิด ไม่ได้...



..."เสียง" ใครห้ามไม่ให้เกิด ก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้น จะไม่ให้มี "ธาตุรู้" เกิดขึ้น เป็นไปไม่ได้ เพราะ ความเป็นอนัตตา เพราะฉะนั้น ในขณะนี้ ก็มีธรรมะ ซึ่งไม่รู้อะไรเลย เช่น "เสียง" แต่ก็มี "ธาตุรู้" ซึ่งเกิดขึ้น "ได้ยินเสียง" มี "ธาตุรู้" เกิดขึ้น "รู้แข็ง" มี "ธาตุรู้" ที่เกิดขึ้น "เห็น" มี "ธาตุรู้" ที่เกิดขึ้น "คิด" เพราะฉะนั้น ก็รู้ว่า ตามความเป็นจริง สิ่งที่มี

จริง ก็แค่ "สิ่งที่ปรากฏ โดยที่ว่า ไม่รู้อะไรเลย" กับ "สภาพ
ธรรมะที่รู้" ถ้าขาดสภาพธรรมะที่รู้ โลกไม่มี อะไรก็ไม่
ปรากฏ...



...ที่ว่า "เป็นเรา" ก็คือ "รูปธรรม" ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า
"แข็ง" ไม่ใช่สภาพรู้ แล้วก็ "นามธรรม" ซึ่งเป็น "ธาตุรู้"
เกิดขึ้นเมื่อไหร่ "ต้องรู้" ไม่รู้ ไม่ได้ เมื่อเกิดขึ้น "รู้" ก็ต้องมี
"สิ่งที่ถูกรู้" "สิ่งที่ถูกรู้" ภาษาบาลี ใช้คำว่า "อารมณ์ะ" แต่
คนไทยเรียกสั้น ๆ ว่า "อารมณ์" มี "จิต" เกิดขึ้น เป็น "ธาตุ
รู้" "สิ่งที่ถูกจิตรู้" เฉพาะ "สิ่งที่ถูกจิตรู้" เท่านั้น เป็น
"อารมณ์" เสียงไหนอื่น ในป่า ตามถนน ไม่ใช่อารมณ์
เกิดขึ้นตามเหตุตามปัจจัย แล้วดับไป เฉพาะ "เสียง" ที่
"จิตกำลังรู้" ที่ละหนึ่งขณะ หนึ่งขณะ เป็นอารมณ์ของจิต
เพราะฉะนั้น อารมณ์ จริงๆ แล้ว หมายถึง สิ่งที่จิตรู้
เท่านั้น เดียวนี้ มีจิตไหม?...

คุณเบญญา : มีจิตไหม? มีค่ะ
 ท่านอาจารย์ : แน่ใจนะคะ? เดี่ยวนี้ มีจิตไหม?
 คุณเบญญา : ขณะนี้ มีจิตไหม? มีจิต กำลัง...
 ท่านอาจารย์ : เอาแค่ มีจิต นะคะ ทำไมว่ามีจิต?
 คุณเบญญา : เพราะเรารู้?
 ท่านอาจารย์ : ไม่มีเรา
 คุณเบญญา : ไม่มีเรา...เพราะการเห็น?



ท่านอาจารย์ : เพราะมี "ธาตุรู้" เกิดขึ้น และไม่รู้ จึงเป็น "เราเห็น" ถ้าไม่มีอะไรเลย ก็ไม่มีเรา ใช่ไหม? ถ้าไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลย จะ "มีเรา" ได้อย่างไร? แต่ เมื่อมี "สิ่งหนึ่ง สิ่งใด" เกิด แล้วไม่รู้ จึงเข้าใจว่า "สิ่งนั้น เป็นเรา"





- คุณเบญญา : ถ้ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิด แล้วไม่รู้ จึงคิดว่าเป็นเรา...
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ ยึดถือสิ่งนั้น ว่า "เป็นเรา" มีคำว่า "อุปาทาน"
- คุณเบญญา : อุปาทาน คิดไป...
- ท่านอาจารย์ : ยังคง ยังไม่คิดอะไรเลย... "ฟัง" นะคะ อุปาทาน คือ การ ยึดมั่น เพราะ ไม่รู้ คุณเบญญา กำลังเห็น ไข่มุม?
- คุณเบญญา : เห็นค่ะ
- ท่านอาจารย์ : นั่นแหละ ยึดมั่นไว้ แค่นั้น? ว่า "เป็นเราเห็น" "เห็น" เกิด "เห็น" แล้ว ดับ เกิดขึ้นเห็น แล้วดับ แต่ถามว่า คุณเบญญา กำลังเห็น ไข่มุม? ตอบว่า ไข่มุม
- คุณเบญญา : ไข่มุมค่ะ
- ท่านอาจารย์ : เพราะ เมื่อ "เห็น" เกิดแล้วไม่รู้ จึงเข้าใจว่า "เราเห็น"
- คุณเบญญา : เห็นแล้วไม่รู้ จึงคิดว่า เราเห็น...





อ.ฉัตรชัย กิตติพรชัย เว็บบาสเตอร์บรม.
ที่ตื่นแต่เช้าตรู่ เดินออกกำลังไปไกลมาก

ท่านอาจารย์ :

ทุกอย่างถ้าไม่เกิด ก็ไม่มี แต่พอ เกิด แล้วไม่รู้ จึงเข้าใจว่า
"เป็นเรา" ว่าเห็นนั้น เป็น "เราเห็น" ทั้งหมด เป็น "ความไม่
รู้" "ได้ยิน" ไช้ไหม?

คุณเบญฯ :

ได้ยินค่ะ

ท่านอาจารย์ :

"ได้ยิน" เป็น "ธรรมะ" หรือเปล่า?

คุณเบญฯ :

เป็นค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เพราะอะไรคะ?

คุณเบญฯ :

ได้ยิน เป็นธรรมะหรือเปล่า? เพราะกำลังเกิดขึ้น ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เพราะมีจริง ๆ กำลังได้ยินจริง ๆ เพราะฉะนั้น "ได้ยิน"
เป็น "เสียง" หรือเปล่า?

คุณเบญฯ :

"ได้ยิน" ไม่ใช่ "เสียง"

ท่านอาจารย์ :

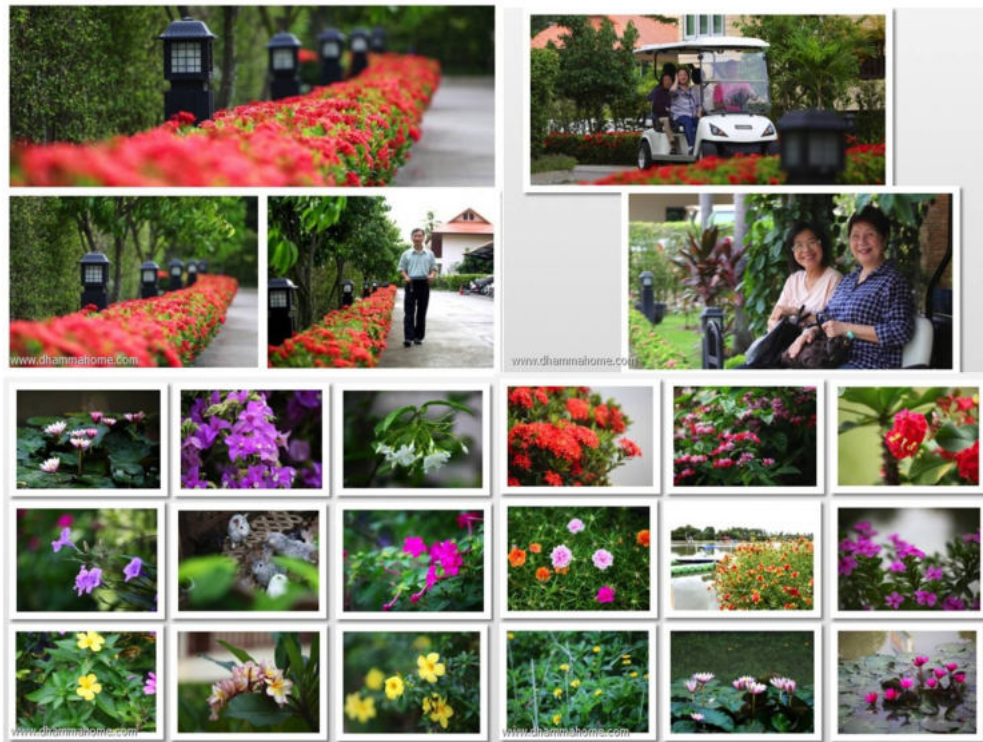
ได้ยิน ไม่ใช่ เสียง เพราะอะไร "ได้ยิน" ไม่ใช่ "เสียง"

คุณเบญฯ :

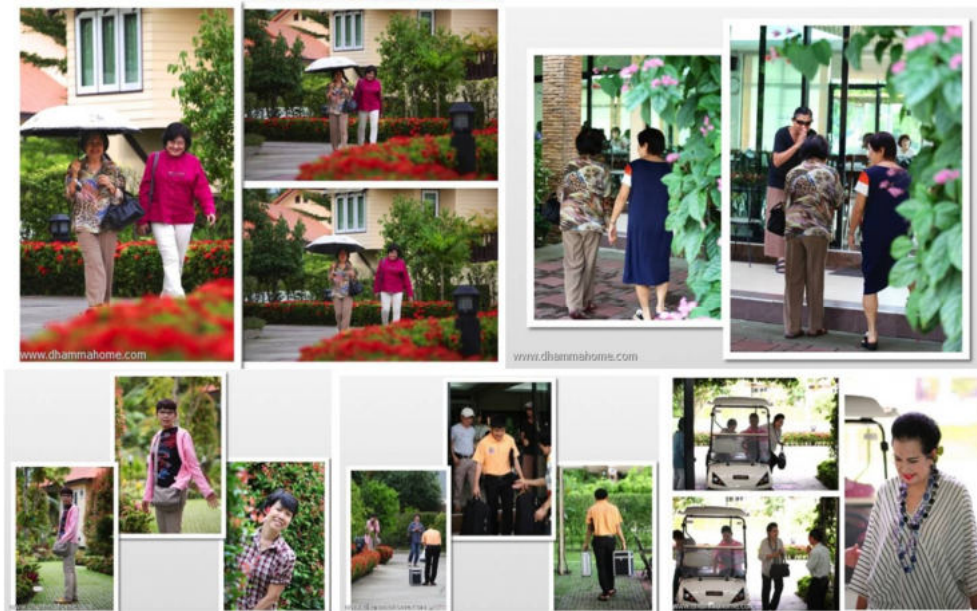
เพราะอะไร ไม่ใช่เสียง

ท่านอาจารย์ :

เพราะอะไร ได้ยิน ไม่ใช่เรา? เพราะอะไร "ได้ยิน" ไม่ใช่
"เสียง" เพราะ "เสียง" ไม่รู้อะไร แต่ "ได้ยิน" เป็นธาตุที่
เกิดขึ้น "รู้" หรือ "ได้ยิน" เสียง จะใช้คำว่า "ได้ยิน" หรือ จะ
ใช้คำว่า "รู้เสียง" เหมือนกัน "ได้ยิน" ก็คือ "รู้เสียง" ไม่ใช่ไป
"รู้อื่น" ไม่ใช่ไป "รู้แข็ง"



- คุณเบญญา : แต่ตัวเสียงเอง ไม่รู้อะไรเลย ตัว "เสียง" เอง ไม่เป็นใคร
- ท่านอาจารย์ : ถูกต้อง ไม่ใช่สภาพรู้ไม่รู้สึกรู้คิด ไม่จำ
- คุณเบญญา : คือ เป็นเสียง
- ท่านอาจารย์ : มีจริง ๆ สภาพที่มีจริง แต่ไม่ใช่สภาพรู้ ใช้คำว่า "รูปธรรม" ทั้งหมดเลย มองเห็น หรือมองไม่เห็น ไม่สำคัญเลย เพียงแต่ เมื่อ "สิ่งนั้น" เกิดแล้ว ไม่สามารถรู้อะไร ไม่ใช่ ชาติรู้ เป็น "รูปธรรม"
- คุณเบญญา : สิ่งที่เกิด ไม่ใช่ชาติรู้ เกิดแล้วดับไป เป็นรูปธรรม "เสียง" เขาไม่รู้อะไร ตัวเขาเอง เขาไม่รู้อะไร เขาเกิด แล้วเขาก็ไป
- ท่านอาจารย์ : ใช่ นั่นแหละ แล้วทำไม "ได้ยิน" ไม่ใช่ "เสียง"
- คุณเบญญา : ทำไม "ได้ยิน" ไม่ใช่ "เสียง" ? ทำไม ได้ยิน ไม่ใช่ เสียง ?
- เราบอกว่า เราได้ยินเสียง ทำไม "ได้ยิน" ไม่ใช่ "เสียง" ?



ท่านอาจารย์ :

(หัวเราะ) เพราะฉะนั้น แทนที่เราจะไปดูแม่น้ำ ผักตบชวา พยายามไปแยกนะ ไม่ใช่ แต่ "เข้าใจคำ" แต่ละคำ มี เนื้อความ เช่น "ไฉน" ไม่ได้หมายความว่าถึง "เสียง" เพราะฉะนั้น "ไฉน" เป็นอะไร?

คุณเบญฯ :

"ไฉน" เป็นอะไร? การไฉนของเรา เป็นอะไร?

ท่านอาจารย์ :

ไฉนเฉย ๆ ไม่มี "ของเรา" แล้วก็ "ไม่มีเรา" ด้วย "ไฉน" เท่านั้น เป็นอะไร?

คุณเบญฯ :

ไฉน เป็นอะไร? "เป็นธาตุรู้"

ท่านอาจารย์ :

ถูกต้อง กำลังไฉน เพราะฉะนั้น บางคน เขาพูดง่ายมาก "เห็น" เป็น "นาม" สิ่งปรากฏ เป็น รูป ไฉน เป็น นาม เสียง เป็น รูป แล้วเข้าใจอะไร? แค่ "จำ" แต่กว่าจะรู้จริง ๆ ว่า "ธาตุรู้" ไม่มีรูปร่าง แต่เกิดขึ้นแล้ว ต้องรู้ ตั้งแต่เกิดจนตาย ทีละหนึ่งขณะ ทีละหนึ่งขณะ จึง "ไม่ใช่เรา" และ "ไม่ใช่ใคร" และไม่ใช่ "ของใคร" ด้วย นี่คือ ความหมาย ของ อนัตตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา เกิดแล้วก็ดับ

บังคับ ไม่ให้เกิด ก็ไม่ได้ ไม่ให้ดับ ก็ไม่ได้ นี่คือ ธรรมชาติ
เดี๋ยวนี้!!! เพราะฉะนั้น มีคุณเบญฯไหม?

คุณเบญฯ :

จริง ๆ แล้ว มีไหม? ไม่มีค่ะ

ท่านอาจารย์ :

แต่มีอะไร?

คุณเบญฯ :

จริง ๆ แล้ว มีไหม?

ท่านอาจารย์ :

มีตัวคุณเบญฯ ไหม? จริง ๆ นะ มีไหม?

คุณเบญฯ :

ตัวจริง ๆ ไม่มีค่ะ อันนี้ สมมุติว่า ชื่อเบญฯ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ถูกต้อง แต่เมื่อไม่มี แล้วมีอะไร?





คุณเบญญา :

ถ้าไม่มีตัวนี้ แล้วมีอะไร? ที่กำลังเกิดขึ้น ขณะนี้...ที่กำลังเกิดขึ้น...ถ้าไม่มี "ตัวเรา" แล้วมีอะไร? "ธาตุรู้"

ท่านอาจารย์ :

ถูกต้อง เห็นไหม? "สภาพรู้" กับ "สิ่งที่ไม่รู้" มีทั้งสองอย่างนี้แหละ!!! นามธรรม กับ รูปธรรม ต่อไปนี้ เราก็จำ แทนที่จะไปนั่งดู ธาตุรู้ ขณะที่เห็น แล้วเราจะค่อย ๆ เข้าไปใกล้ การที่จะ "เข้าใจ" ธาตุเห็น แต่...ไม่ใช่เรา... โดยสติสัมปชัญญะ...ต่อเมื่อมีความเข้าใจ มากขึ้น!!! จึงจะเกิดขึ้นได้!!!



...เพราะฉะนั้น เราพูดคำว่า สติ โดยเราไม่รู้ แล้วก็อยากให้เกิด แต่ว่า ไม่มีความรู้ แล้วจะไปเกิดได้อย่างไร ต้องรู้ว่า จะเป็นอย่างนั้นได้ ต่อเมื่อมีปัญญา ความเข้าใจสิ่งที่มีมันคงขึ้น เมื่อไหร่ที่ "เห็น" ไม่ลืม "ธาตุรู้" กำลังเกิดขึ้น "เห็น" แค่ "คิด" ก่อน เพราะว่า เราคิดหลายเรื่อง เราคิดเรื่องที่เราได้ยิน แต่เราได้ยินวันหนึ่ง เรื่องสารพัด แต่เราได้ยินเรื่อง (ของธรรม) อย่างนี้ น้อยมาก เพราะฉะนั้น จะให้เราคิดบ่อย ๆ มันคิดไม่ได้ มันไม่มีปัจจัย...



...แต่ถ้าเรา "คุ้นเคย" ท่านใช้คำว่า อุปนิสยโคจร (อ่านว่า อุป-ปะ-นิด-สะ-ยะ-โค-จะ-ระ) "โคจร" เป็นอีกคำหนึ่งของ "อารมณฺ" "นิสย" หมายความว่าถึง "ที่อาศัย" "อุป" หมายความว่า "มีกำลัง" เพราะฉะนั้น ถ้าเราคุ้นเคยกับความเข้าใจ สิ่งที่กำลังปรากฏ รู้ตามความเป็นจริง มากขึ้น จนกระทั่ง จะหลับ จะตื่น เราก็ไม่ลืม!!! มีโอกาสที่จะ "คิดถึง" เรื่องนี้!!!...



...แต่เมื่อวานนี้ คุณเบญฯ ก็มีกำลัง ที่จะไปนั่งดู ผักตบชวา (หัวเราะ) นี่ก็แสดงว่า มีกำลังจากการฟังแล้ว ใช่ไหม? แต่ว่า ความคิด หรือ ความเข้าใจ ไม่พอ เพราะฉะนั้น ก็มี "ตัวตน" ไป "คิดเอง" มันก็ไม่ถูก!! มันก็ไม่สามารถจะคิดได้ แต่ถ้า ฟังวันนี้ แล้วเข้าใจขึ้น ตื่นขึ้นมา เราอาจจะระลึกได้ว่า นี่อะไร? ใช่ไหม? อาจจะเป็น "คิด" เป็นคำขึ้นมาก่อน ก็ได้ แต่ "ลักษณะ" ต้องมี!!!!...



...ตอนนี้ ถึงไหนคะนี่? ฟังถึงไหน? หมายความว่า เข้าใจถึงไหน? ไม่ใช่ไปฟังเรื่องนั้น ถึงเรื่องนั้น ไซ้ไหม? แต่ว่าความเข้าใจ ถึงไหน? คุณคำปั่น ถึงไหน?...



อ.คำปั่น :

ท่านอาจารย์ครับ ยังไม่ถึงไหนเลยครับ เพียงแต่ ค่อย ๆ เริ่มสะสม จากการได้ยินได้ฟัง ในแต่ละคำ เพราะว่า ทุกคำ ที่ได้ยิน ล้วนแล้วแต่ "สอง" ให้เข้าใจ ถึง "ตัวจริง" ของสภาพธรรมะ ก็เป็นการฟังไว้ สะสมความเข้าใจไว้ แต่ว่า ยังไม่ได้ "ถึงเฉพาะ ลักษณะ ของสภาพธรรมะ ที่กำลังปรากฏ" ตามความเป็นจริง กำลังสะสมเหตุ คือ ความเข้าใจ เป็นเบื้องต้นครับ



ท่านอาจารย์ :

ถ้าไม่ฟังไว้ เข้าใจไว้ไปเรื่อย ๆ จะมีโอกาสเข้าใจไหม? ไม่มีทาง!!! เพราะฉะนั้น ไม่หวัง ถ้า "หวัง" ก็ "กั้น" ทันที!!! แต่ว่า "เข้าใจ" แล้วแต่ปัจจัย เดียวก็เกิดโลภะ โทสะ แล้วเข้าใจไหม? อีกไม่นาน หมดเวลาฟังธรรมะ ก็เป็นธรรมะ ที่ควรรู้ยิ่ง ว่า "ไม่ใช่เรา" ไม่ใช่ ไม่ได้ ต้องพยายามไม่ให้มี โทสะ ไม่ให้มี โลภะ ผิดเลย ทันที หนทางผิด เร็วมาก เพราะว่า สะสม "อวิชชา" กับ "ความติดข้อง" ไว้มาก พร้อมที่จะคว้า พร้อมที่จะเป็นไป ตามความเห็นผิด ถ้าไม่ไตร่ตรอง



อ.คำปั่น :

ท่านอาจารย์ครับ พระธรรม ก็หลากหลาย มากมาย ทั้งหมด แสดงถึง สิ่งที่มีจริง เพราะฉะนั้น สิ่งที่มีจริง ควรรู้ ควรศึกษาให้เข้าใจ ตามความเป็นจริง แต่ว่า สิ่งที่มีจริงก็มากมายเลยครับ ท่านอาจารย์ ในชีวิตประจำวัน ก็ไม่พ้นจากธรรมะเลย มากมายทีเดียว แต่ก็ยาก ที่จะเข้าใจถูก ในความเป็นจริงของธรรมะ ที่กำลังมี กำลังปรากฏ ในขณะนี้ ท่านอาจารย์ครับ ในความละเอียดลึกซึ้งของธรรมะ ที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ที่ยาก ต่อการที่จะเข้าใจถูก เห็นถูก ตามความเป็นจริงนั้น เป็นอย่างไรครับ ท่านอาจารย์ครับ?



ท่านอาจารย์ :

เดี๋ยวนี้เองค่ะ เป็นอย่างนี้!!! เห็น ก็ เห็น แล้วเมื่อไหร่จะรู้ว่า "เห็นเกิด" "ไม่ใช่เรา" "ลักษณะธาตุ" ที่เกิดขึ้น "เห็น" แค่ "หนึ่งขณะ" ที่ทำ ทศณกิจ "เห็น" ต่อจากนั้นก็ จำ แล้วก็ เป็นเรื่องเป็นราวไปเรื่อย ๆ



อ.คำปั่น :

ยกตัวอย่าง ตัวกระผมเอง เวลาที่ฟังใหม่ ๆ ฟังเรื่องเห็น เรื่องได้ยิน รู้สึกว่า เป็นสิ่งที่มีค่ามากทีเดียว เพราะว่า จากการที่เริ่มฟัง ก่อนฟังพระธรรม ก็มีการพูดถึงเห็น พูดถึงได้ยิน แต่ก็ไม่เคยคิด ไม่เคยเข้าใจว่า เห็น ได้ยิน เป็น ธรรมะ ที่มีจริง ๆ ที่เป็นพระธรรมคำสอนที่พระสัมมา

สัมพุทธเจ้าทรงแสดง เพราะฉะนั้น ในแต่ละคำ แต่ละคำ
ที่ได้ยิน ได้ฟัง ล้วนมีค่าจริง ๆ ที่จะนำไปสู่ ความเข้าใจ
ตรงลักษณะ ของสภาพธรรมะ ที่กำลังมี กำลังปรากฏใน
ขณะนี้!!!

ท่านอาจารย์ :

ยากกว่านั้นอีก คือ ด้วยความ ไม่ใช่เรา!!! ตอนนี่ ยาก
มากเลยคะ ความเป็นปกติ แล้วก็ การรู้ว่า จะเกิด หรือ
ไม่เกิด บังคับบัญชาไม่ได้ ไม่อย่างนั้น ตัวความต้องการ
จะแทรกเข้ามาเรื่อย ๆ และจะทำให้ "เพียรผิด" ไม่เพียร
เสียดีกว่า ที่จะ "เพียรผิด" เพราะว่า "เพียรผิด" นี้ แก่ยาก
คะ



...เพราะฉะนั้น ปกติจริง ๆ อดทน แค่นั้น? เห็นไหม?
เริ่มเห็นความอดทน ว่ามากมายมหาศาลเหลือเกิน ใน
การที่จะต้อง "ฟัง ด้วยความเข้าใจ" ในความ ไม่ใช่เรา!!!
ถ้าเข้าใจถูก ว่าเป็นสิ่งที่มีจริง ซึ่งไม่ใช่เรา มากขึ้น เมื่อนั้น
ก็จะเป็นทาง นำไปสู่ การรู้แจ้งสภาพธรรมะ "ตรง" คือ
เป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา...

...สังเกตจากคำถามนะคะ ถ้ามาฟัง ด้วยความเป็น
ตัวตน ผมเป็นอย่างนั้น เมื่อไหร่จะรู้สภาวะธรรมะ ที่กำลัง
ปรากฏทั้งหมด "ต้องการ" ฟังด้วยความต้องการ ที่จะรู้ที่
จะเป็นคนมีปัญญา คือ "ตัวเขา" เป็นผู้ที่มีความเข้าใจ
หรือ มีปัญญา แต่ ยังเป็น "ตัวเขา" แล้วก็ ละโลกะ ไม่ได้
เมื่อไหร่ จะเห็นแจ้ง สภาวะธรรมะ? ก็รู้แล้วว่า ไม่มีปัญญา
จะไปเห็น ได้อย่างไร?...





คุณนภา :

ท่านอาจารย์คะ ถ้าเราบอกว่า ใช้เรื่องของตัวเอง มา
สนทนาศรรม แต่ถ้าไม่ใช่เรื่องของตัวเอง เราจะใช้อะไร
คะ? ในเมื่อ สมมุติว่าเราเข้าใจว่า ไม่มีเรา แต่เวลาเรา
พิจารณา เราก็ต้องพิจารณา จากเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ใน
ชีวิตประจำวัน ตัวเราเอง คนรอบข้างเรา มันก็ต้องมี
เรื่องราวแล้วเราก็สงสัย ในเหตุการณ์นั้น ๆ เราก็มาถาม
อย่างนี้

ท่านอาจารย์ :

คะ แล้วเมื่อไหร่ "ผมจะรู้" ??? เมื่อไหร่ "ผมจะประจักษ์
แจ้ง" ???

คุณนภา :

อ้อ ค่ะ เข้าใจ ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เพื่อ "ตัวเอง" ไม่ใช่เพื่อ "เข้าใจความจริง"





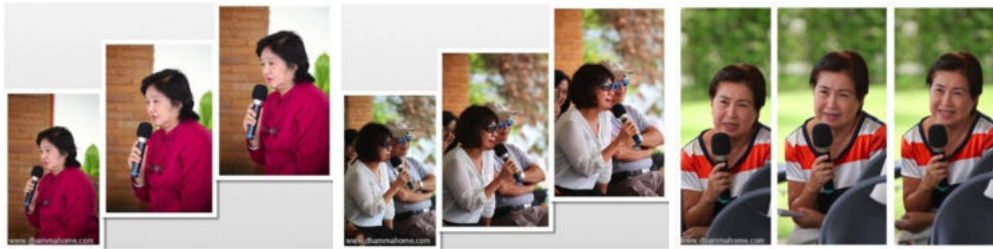
คุณหมอทวีป :

กราบเท้าท่านอาจารย์ครับ ขออนุญาต คำถามส่วนใหญ่
ที่เราฟัง ขอโทษ ไม่ใช่ที่นี่ ที่มูลนิธิฯ ส่วนมาก จะเป็น
ตัวตนทั้งนั้น เรามีวิธีอย่างไรไหม? ที่ให้เขาเข้าใจว่า มัน
เป็นอนัตตา ไม่ใช่อัตตา



ท่านอาจารย์ :

ห้ามเท่าไร ก็ไม่ฟัง (หัวเราะ) ไม่ต้องห้าม แค่เตือน ก็ไม่
ฟัง ถึงไม่ห้าม ไม่เตือน พูดถึงธรรมะ ก็ไม่ฟัง จะมีตัวตน
อยู่นั่นแหละ ที่ต้องการ เพราะฉะนั้น คำถามอย่างนี้ ไม่มี
ใครไปแก้ได้เลย เพราะมาด้วยความต้องการ ด้วยความ
เป็น "ตัวตน"



คุณหมอทวีป :

ท่านอาจารย์ :

การพันวิญญะ ก็ไม่มี

คะ ก็ยังเป็น "ตัวตน" บอกว่า ฟังมาตั้ง ๓๐ ปี (หัวเราะ) ก็
ยังฟัง ด้วยความเป็นตัวตน ไม่เข้าใจเลย ว่า "ฟัง" เพื่อ
"เข้าใจ" ว่า "เป็นธรรมะ" แต่ทั้งหมด เพื่อ "ตัว" ทั้งนั้นเลย
เมื่อไหร่อย่างนี้ เมื่อไหร่อย่างนั้น จะทำอย่างนี้ จะทำ
อย่างนั้น คำว่า "ธรรมะ คือ สิ่งที่มีจริง" ธรรมะทั้งหลาย
เป็น อนัตตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา หายไปไหน?



...เพราะฉะนั้น ไม่เข้าใจธรรมะ เลย การกระทำใด ๆ
ทั้งหมด ซึ่งผิด แสดงว่า ขณะนั้น ที่ฟังมา ก็คือ ไม่เข้าใจ
ธรรมะ ไม่เข้าใจเมื่อไหร่ ผิด แต่ เข้าใจเมื่อไหร่ จะไม่เป็น
อย่างนั้นเลย เพราะฉะนั้น ถึงได้มีข้อความ ในสติปัฏฐาน
ว่า "เป็นผู้มีปกติ อบรมเจริญสติปัฏฐาน" เพราะอะไร? ก็
เพราะ ธรรมะ เกิดแล้ว!!! ไม่ใช่ให้ไป "ทำ" ให้เกิด แต่ว่า
"เข้าใจ สิ่งที่มี ถูกต้อง" เพราะว่า สิ่งนั้น กำลังปรากฏ เกิด
ดับ อยู่เรื่อย ๆ เป็นนิมิต ให้รู้ว่า "สิ่งนั้น" มี พอที่จะเข้าใจ
ได้ ที่ตรัสไว้ ก็กล่าวถึงสิ่งที่มีจริง นี่แหละ!!!...



...เมื่อฟังแล้ว ก็สามารถที่จะเข้าใจ ในพระดำรัส ใน "คำ"
ที่ได้ยิน เช่น ขณะนี้ มีสิ่งที่เพียงปรากฏให้เห็นได้ ใครจะ
เถียง? หลับตาแล้ว ไม่เห็นมีเลย ไตะ แก้อั ผู้คน หายไป
ไหนหมด? เพราะฉะนั้น เห็นอะไรกันแน่??? ก็ต้อง "เห็น
แต่เพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" แต่ว่า ไม่ได้มีเพียงเท่านั้น

จักขุวิญญาณ หรือ จิตเห็น เกิด "หนึ่งขณะ" ใช้คำว่า "อุป
ปัตติ" จิตอื่น ทั้งหมด "นิพัตติ" แสดง "ความต่าง" อย่าง
ยิ่ง ของชั่วขณะที่ "เห็นจริง ๆ " กับ ขณะที่ไม่เห็น แต่ "คิด"
ถึงสิ่งที่เห็น ซึ่งปรากฏ เหมือนกับว่า ยังเห็นอยู่ เป็นรูปร่าง
สัณฐานต่าง ๆ แค่นี้ละ คุณหมอคะ "ฟัง" เพื่อ "เข้าใจ
ธรรมะ"...



...ไม่ใช่ แล้วเมื่อไหร่ เราจะรู้แบบนี้? แต่ รู้ว่า นี่เป็นความ
จริงแน่ ๆ ไม่มีใครสามารถที่จะเปลี่ยนความจริงนี้ได้เลย
เพราะฉะนั้น ชั่วขณะที่ "เห็น" หนึ่งขณะจิต ต้อง "เห็น
เพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" จึงได้ทรงแสดงลำดับของจิต
ว่า เมื่อจิตเห็น ดับไปแล้ว เป็นปัจจัยให้จิตอะไรเกิดสืบต่อ
ต้องไม่ใช่จิตอื่น แต่เป็นจิตนั้นแหละ ที่สามารถเกิดต่อ
โดยรู้ต่อ ในสิ่งที่ จักขุวิญญาณ เห็น แต่ ไม่ใช่ทำ ทศน
กิจ...



...เพราะฉะนั้น ต่างกันมาก เห็นจริง ๆ กับ ไม่เห็น แต่
เหมือนเห็น เพราะว่า ปรากฏสืบต่อกัน จนไม่รู้ ว่า ขณะ
ไหนดับไป ที่ไม่ใช่เห็น นี่คือ ความละเอียด ความลึกซึ้ง ที่
เราไม่สนใจเลย จะก็กับปี ก็ปี ท่านพระสารีบุตร หนึ่ง
อสงไขยแสนกัปปี ท่านพระอานนท์ ก็ หนึ่งแสนกัปปี เรา
เป็นใคร? เร็วกว่าท่านหรือ? หรือยังงี้? หรือไปหาทาง
ไหน?...



ข้อความในปรมัตถทีปนี อรรถกถา จริยาปิฎก มีว่า

ภาวนาในโพธิสมภาร มี ๔ อย่าง คือ สัพพสัมภาร
ภาวนา ๑ นิรันตรภาวนา ๑ จิรกาลภาวนา ๑ สักกัจจ
ภาวนา ๑ ซึ่งก็เป็นการแสดง ลักษณะของการอบรม
เจริญภาวนา คือ การสะสมเหตุ ที่จะให้รู้แจ้งอริยสัจจ
ธรรมทุก ๆ ชาติ นั่นเอง คำอธิบายมีว่า จิรกาลภาวนา
คือ การบำเพ็ญตลอดกาลนาน สำหรับพระผู้มีพระ
ภาคคือ ถึง ๔ อสงไขยแสนกัปปี ไม่ใช่ชาติเดียว

เพราะฉะนั้น ในขณะที่กำลังโยนิโสมนสิการ พังพระธรรม พิจารณาพระธรรม เข้าใจพระธรรม เป็นสังขารขันธ์ เป็นจิรกาลภาวนา ที่จะต้องอบรมไปเป็นเวลานานทีเดียว กว่าปัญญาจะเพิ่มขึ้นแต่ละขั้น จากขั้นเข้าใจลักษณะของสภาพธรรม จนถึงขั้นที่สติปัญญานเกิด ระลึกลักษณะของสภาพธรรม และศึกษา จนกระทั่งเข้าใจลักษณะของนามธรรม และรูปธรรม จนรู้ชัด ประจักษ์แจ้ง ในสภาพที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยไม่ใช่ตัวตน ซึ่งก็จะเป็นปัจจัยให้วิปัสสนาญาณแต่ละขั้นเกิด แต่ต้องเป็น "จิรกาลภาวนา"



กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
 ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธา ของคุณเผ่าทิพย์ มอนเทนดอน
 และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่าน ครับ

